

POLSKI ZWIĄZEK DZIAŁKOWCÓW

Stowarzyszenie Ogrodowe w Warszawie

Okręgowy Zarząd w Bydgoszczy

ul. M. Piotrowskiego 11

85-098 Bydgoszcz

NIP 554-03-16-092

tel. (52)322-90-91

www.bydgoszcz.pzd.pl mail:bydgoszcz@pzd.pl

L. dz.2338/2026

Bydgoszcz, dnia 10 sierpnia 2026 roku

Stanowisko OZ PZD w Bydgoszczy w sprawie uwzględnienia rodzinnych ogrodów działkowych w polityce klimatycznej państwa.

W związku z wdrażaniem Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1991 w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych oraz pracami nad Krajowym Planem Odbudowy Zasobów Przyrodniczych (KPOZP), przedstawiamy stanowisko dotyczące roli rodzinnych ogrodów działkowych (ROD) w realizacji celów klimatycznych, środowiskowych i adaptacyjnych państwa.

Analiza potencjału rodzinnych ogrodów działkowych wskazuje, że stanowią one znaczący element miejskiej zielonej infrastruktury. Według danych na dzień 31 grudnia 2025 r. funkcjonowało w Polsce 4577 rodzinnych ogrodów działkowych o łącznej powierzchni 39 827,65 ha, obejmujących 899 967 działek użytkowanych przez ponad milion członków Polskiego Związku Działkowców. W Okręgu Bydgoskim mamy 200 rodzinnych ogrodów działkowych o łącznej powierzchni 1 526,82 ha, obejmujących 29 836 działek.

ROD pełnią szereg funkcji istotnych z punktu widzenia polityki klimatycznej i środowiskowej, w szczególności:

- wspierają retencję wód opadowych i przeciwdziałanie skutkom suszy,
- przyczyniają się do ograniczania zjawiska miejskiej wyspy ciepła,
- stanowią siedliska dla wielu gatunków roślin i zwierząt,
- wspierają ochronę zapylaczy,
- poprawiają jakość powietrza,
- umożliwiają prowadzenie szerokiej edukacji ekologicznej społeczeństwa.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że działania środowiskowe realizowane przez Polski Związek Działkowców mają charakter systemowy i wieloletni. Programy dotyczące zmian klimatu, bioróżnorodności, racjonalnej gospodarki wodnej czy ograniczania chemizacji były wdrażane przez PZD jeszcze przed wejściem w życie Rozporządzenia (UE) 2024/1991, co świadczy o wysokim stopniu zgodności dotychczasowych działań Związku z aktualnymi kierunkami polityki Unii Europejskiej.

Jednocześnie należy wskazać, że główną barierą pełnego wykorzystania potencjału rodzinnych ogrodów działkowych nie jest brak terenów, zaangażowania społecznego ani możliwości realizacji działań ekologicznych, lecz brak systemowego uwzględnienia ogrodów w mechanizmach planowania i finansowania polityk publicznych oraz niedostateczny monitoring efektów środowiskowych.

W związku z powyższym postulujemy:

1. Uznanie rodzinnych ogrodów działkowych za element miejskiej zielonej infrastruktury uwzględniany w krajowych, regionalnych i lokalnych dokumentach strategicznych.
2. Uwzględnienie ROD jako jednego z narzędzi realizacji celów Krajowego Planu Odbudowy Zasobów Przyrodniczych.
3. Stworzenie możliwości korzystania przez ogrody działkowe z programów wsparcia dotyczących retencji, adaptacji do zmian klimatu, ochrony bioróżnorodności oraz rozwiązań opartych na przyrodzie.
4. Budowę jednolitego systemu gromadzenia danych i monitorowania efektów środowiskowych osiągniętych na terenach ROD.
5. Rozwijanie współpracy pomiędzy administracją rządową, samorządami, organizacjami działkowymi oraz środowiskiem naukowym w zakresie realizacji przedsięwzięć klimatycznych i ekologicznych

W naszej ocenie najbardziej racjonalnym kierunkiem działania jest model zakładający uznanie rodzinnych ogrodów działkowych za część zielonej infrastruktury wspierającej realizację celów KPOZP, przy współpracy administracji publicznej, samorządów, stowarzyszeń ogrodowych oraz partnerów naukowych, bez przyznawania wyłącznej roli któremukolwiek podmiotowi. Takie rozwiązanie pozwoli wykorzystać istniejący potencjał organizacyjny, społeczny i środowiskowy ogrodów działkowych dla realizacji celów klimatycznych państwa w sposób efektywny ekonomicznie i organizacyjnie.

Podsumowanie

Rodzinne ogrody działkowe stanowią istniejącą i trwałą sieć terenów biologicznie czynnych o istotnym znaczeniu dla adaptacji do zmian klimatu, ochrony bioróżnorodności oraz poprawy jakości środowiska w miastach. Ich potencjał powinien zostać uwzględniony w krajowych mechanizmach planowania i finansowania działań środowiskowych, co pozwoli skuteczniej realizować zobowiązania Polski wynikające z przepisów krajowych i unijnych.

Planowane działania przez Okręg.

Realizacja celów związanych z ochroną klimatu, bioróżnorodności oraz racjonalnym gospodarowaniem wodą wymaga nie tylko inwestycji infrastrukturalnych, ale również stałego podnoszenia świadomości ekologicznej użytkowników rodzinnych ogrodów działkowych. Szczególne znaczenie ma edukacja zarówno nowych działkowców rozpoczynających użytkowanie działek, jak i osób od wielu lat korzystających z ogrodów.

Nowi działkowcy powinni już na etapie szkoleń wstępnych poznawać zasady zrównoważonego gospodarowania działką, obejmujące m.in. retencję wód opadowych, kompostowanie, ochronę zapylaczy, dobór rodzimych gatunków roślin oraz ograniczanie stosowania środków chemicznych. Równie ważne jest systematyczne przypominanie i aktualizowanie wiedzy obecnych użytkowników poprzez szkolenia, warsztaty, pokazy dobrych praktyk, materiały informacyjne oraz działania prowadzone przez struktury i instruktorów ogrodniczych PZD.

Na terenach rodzinnych ogrodów działkowych możliwe jest wdrażanie licznych działań prośrodowiskowych, takich jak budowa zbiorników na deszczówkę i ogrodów deszczowych, zakładanie łąk kwietnych, tworzenie siedlisk dla zapylaczy, kompostowanie bioodpadów, rozwój zielonej infrastruktury czy stosowanie rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną. Skuteczność tych działań zależy jednak od zaangażowania i wiedzy działkowców, którzy na co dzień decydują o sposobie zagospodarowania i utrzymania swoich działek.

Warto podkreślić, że Polski Związek Działkowców dysponuje gotowym systemem edukacji obejmującym obowiązkowe szkolenia dla nowych członków, działalność instruktorów ogrodniczych, wydawnictwa, portale internetowe oraz różnorodne formy popularyzacji wiedzy. Dzięki temu rodzinne ogrody działkowe mogą pełnić funkcję lokalnych centrów edukacji ekologicznej, wspierających budowanie postaw prośrodowiskowych wśród działkowców i społeczności lokalnych.

W związku z tym planowane jest prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych skierowanych zarówno do działkowców, jak i zarządów rodzinnych ogrodów działkowych. Celem tych działań będzie zwiększanie świadomości ekologicznej, popularyzacja dobrych praktyk oraz zachęcanie do wdrażania rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska i adaptacji do zmian klimatu.

Podejmowane działania edukacyjne mają przyczynić się do pełniejszego wykorzystania potencjału rodzinnych ogrodów działkowych jako elementu zielonej infrastruktury oraz zwiększenia ich roli w realizacji celów związanych z ochroną klimatu, zasobów przyrodniczych i poprawą jakości życia mieszkańców.

Są to działania stosunkowo łatwe do realizacji, dobrze wpisujące się w cele KPOZP oraz politykę klimatyczną UE i jednocześnie przynoszące wymierne korzyści dla mieszkańców i środowiska.

Obszary w których mamy wpływ na zmiany klimatyczne to:

1. Retencja i gospodarowanie wodą

- budowa zbiorników retencyjnych,
- montaż zbiorników na deszczówkę,
- tworzenie oczek wodnych,
- zakładanie ogrodów deszczowych,
- budowa niecek infiltracyjnych,
- zagospodarowanie wód opadowych z dachów,
- modernizacja sieci wodociągowej ogrodu,
- inteligentne systemy nawadniania.

2. Adaptacja do zmian klimatu

- sadzenie drzew i krzewów odpornych na suszę,
- zwiększanie powierzchni zacienionych,
- tworzenie żywopłotów,
- odbetonowanie terenów wspólnych,
- stosowanie nawierzchni przepuszczalnych,
- ściółkowanie gleby ograniczające parowanie wody.

3. Ochrona bioróżnorodności

- zakładanie łąk kwietnych,
- tworzenie stref dla zapylaczy,
- sadzenie rodzimych gatunków roślin,
- zachowanie starych odmian drzew owocowych,
- budowa hoteli dla owadów,
- montaż budek lęgowych dla ptaków i schronień dla nietoperzy,
- tworzenie siedlisk dla jeży, płazów i innych drobnych zwierząt,
- eliminowanie gatunków inwazyjnych.

4. Gospodarka o obiegu zamkniętym (GOZ)

- kompostowanie bioodpadów,
- budowa wspólnych kompostowników,
- wykorzystanie biomasy ogrodowej,
- zakup rębaków i rozdrabniaczy gałęzi,
- ograniczanie ilości odpadów zielonych wywożonych poza ogród.

5. Zielona infrastruktura

- zielone ogrodzenia,
- wymiana betonowych ogrodzeń na biologicznie czynne,
- zielone ściany i pergole,
- zielone dachy altan i budynków ogrodowych,
- ogrody pokazowe i sensoryczne,
- strefy wypoczynku i rekreacji.

6. Energia i efektywność energetyczna

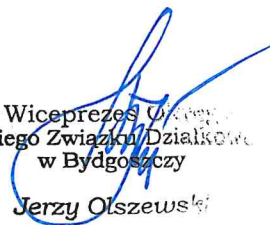
- instalacje fotowoltaiczne na budynkach ogrodowych,
- magazyny energii,
- pompy ciepła dla budynków wspólnych,
- energooszczędne oświetlenie LED.

7. Edukacja ekologiczna

- ścieżki edukacyjne,
- tablice przyrodnicze,
- warsztaty dla mieszkańców,
- zajęcia dla szkół i przedszkoli,
- dni otwarte ogrodów,
- pikniki ekologiczne,
- ogrody demonstracyjne prezentujące dobre praktyki.

8. Monitoring i cyfryzacja

- inwentaryzacja drzew i krzewów,
- ewidencja zbiorników retencyjnych i kompostowników,
- monitoring bioróżnorodności,
- tworzenie map GIS ogrodów,
- raportowanie efektów środowiskowych.

I Wiceprezes Okręgu
Polskiego Związku Działkowców
w Bydgoszczy

Jerzy Olszewski

Prezes Okręgu
Polskiego Związku Działkowców
w Bydgoszczy

Lech Studziński

